

Gradska uprava Subotica

Trg Slobode 1, 24 000 Subotica

ZA GRADONAČELNIKA

PREDMET: Predlog za uvođenje kriterijuma „interkulturalnost“ u konkurs za sufinansiranje projekata u oblasti kulture Grada Subotice

Poštovani,

obraćamo vam se u ime grupe udruženja, inicijativa i pojedinaca koji deluju u oblasti kulture, obrazovanja i civilnog društva u Subotici, sa zajedničkim predlogom da se u konkursu za sufinansiranje kulturnih projekata Grada Subotice uvrsti kriterijum **interkulturalnost** kao posebna vrednosna i evaluaciona kategorija.

Usled ubrzanog razvoja tehnologije, nakon pandemije i sve bržeg tempa života, ljudi se sve više otuđuju. Sve je manje istinskih, kvalitetnih susreta među pripadnicima različitih zajednica. Kao zagovornici humanosti i demokratskih vrednosti, oslanjamo se na misli Marte Nusbaum, koja ističe ključnu ulogu umetnosti i kulture, dostupne svima, u negovanju empatije, mašte i suživota.

Umetnost i kultura postaju zajednički jezik prevazilazeći etničke, generacijske, rodne, klasne i druge razlike, koji povezuju ljude tamo gde reči ponekad nisu dovoljne.

Interkulturalnost, u svom punom značenju, podrazumeva aktivno prepoznavanje i povezivanje **različitih generacija, osoba sa invaliditetom, urbanih i ruralnih zajednica, migranata i drugih manjinskih i marginalizovanih grupa**, kroz zajednički kulturni prostor. Ona se ne odnosi isključivo na razmenu između različitih etničkih ili jezičkih zajednica.

Upravo takvo razumevanje kulture, kao prostora međusobnog uvažavanja, komunikacije i saradnje, smatramo ključnim za razvoj otvorenog, solidarnog i kreativnog društva.

Grad Subotica, kao jedan od osnivača **Evropske mreže interkulturalnih gradova** (Council of Europe Intercultural Cities Network), već se pozicionirao kao grad koji prepoznaje značaj interkulturalnih politika, te **predlažemo da se ta vrednost jasno uvrsti i u konkretne lokalne mehanizme podrške razvoju kulture**.

Grad Subotica, kao osnivač brojnih kulturnih ustanova, već doprinosi širenju interkulturalnosti i međugeneracijskog dijaloga. Gradska biblioteka, Gradski muzej i Savremena galerija, vršeći svoju osnovnu delatnost i realizujući programe rada, funkcionišu kao prostori susreta, mesta gde se ljudi različitih jezika, generacija i društveno-ekonomskih pozadina svakodnevno sreću i međusobno povezuju.

Posebno bismo istakli bibliotečki fond koji poseduje literaturu na tri jezika, što omogućava pristup znanju i kulturnom nasleđu različitom spektru zajednica. Programi Savremene galerije obuhvataju rad sa decom na srpskom i mađarskom jeziku, čime se od najranijeg uzrasta neguje

jezička i kulturna raznolikost. Takođe, izuzetno progresivna inicijativa **Klub volontera 60+** Savremene galerija, predstavlja inspirativan primer međugeneracijske solidarnosti jer uključuje seniore ne samo kao aktivne učesnike, već i kao mostove ka drugim društvenim grupama kroz zajedničke aktivnosti i razmenu iskustava.

Narodno pozorište u Subotici kroz predstavu "Sirota Mileva iz Bosne u našoj civilizaciji 1878 - demilitarizacija drame - scensko čitanje" snažno je promovisalo interkulturalnost, iako je, nažalost, izvedena samo jednom. Ipak, ova predstava ostaje izuzetan primer dobre prakse. U njenom stvaranju učestvovala je raznolika i inspirativna grupa ljudi: muškarci i žene, Subotičani i ljudi iz drugih gradova, deca i odrasli, profesionalci i entuzijasti koji pozorištu pristupaju iz radoznalosti i ljubavi. Zajedno su stajali na sceni Mađari, Srbi, Romi, Slovaci, pravoslavci, muslimani, katolici i ateisti. Predstava je bila više od umetničkog izraza – postala je platforma za susret različitosti, mesto gde se brišu granice između publike i učesnika, između etničkih, verskih i generacijskih identiteta.

Važno je da se ove prakse prenesu i podstaknu i kod drugih aktera izgradnje kulture u Subotici, posebno u civilnom sektoru, kako bi i oni u svom radu negovali interkulturalne, a ne monokulturalne sadržaje. Zatvaranje u poznate, homogene krugove smanjuje potencijal za istinsku razmenu i zajednički razvoj. Podsticanjem interkulturalnih pristupa otvaramo prostor za uključivanje različitih glasova, jačanje društvene kohezije i stvaranje inkluzivnijeg društva.

Predlažemo da se u tekst konkursa uvrsti sledeća formulacija u odeljak II Kriterijumi i merila:

6. Interkulturalnost

Projekat doprinosi međukulturalnom dijalogu, uključivanju različitih etničkih, jezičkih, generacijskih, geografskih i socijalnih grupa, i neguje vrednosti međusobnog poštovanja, saradnje, solidarnosti i razmene.

Pravna i strateška osnova za ovaj predlog uključuje:

ZAKON O KULTURI

Član 3.

6) zaštita i unapređenje kulturne raznolikosti i jačanje interkulturalnog dijaloga;

7) jačanje kapaciteta kulture i njenih veza sa drugim oblastima (obrazovanje, nauka, turizam, spoljni poslovi, omladina i dr.) i integrisanje kulturnog razvoja u socio-ekonomski i politički dugoročni razvoj demokratskog društva;

8) demokratičnost kulturne politike;

14) podsticanje razvoja međunarodne saradnje i razmene u kulturi, mobilnosti umetnika i prihvatanja dobrih praksi, u cilju jačanja kreativnosti i inovativnosti aktera u kulturi;

Član 11a

7) doprinos humanističkim vrednostima društvene zajednice: solidarnost, tolerancija, inkluzija, obrazovanje, ekološka svest i dr.

- Plan razvoja Grada Subotice 2023-2032, koje vrednuje multikulturalnost, ali još uvek ne razvija dovoljno mehanizme za aktivno međukulturno povezivanje.

Primeri dobre prakse iz Srbije, poput konkursa u okviru projekta „Novi Sad – Evropska prestonica kulture“, pokazuju da se ovakvi kriterijumi uspešno mogu integrisati i evaluirati.

Uvođenje kriterijuma interkulturalnosti u konkurs ne bi predstavljalo samo formalni iskorak, već bi bio signal da je Subotica spremna da sistemski podrži kulturu koja povezuje, osnažuje različitosti i odgovara na stvarne potrebe zajednice.

U nekoj sledećoj fazi, možemo govoriti i o brendiranju Subotice kroz prizmu interkulturalnosti, jer upravo je interkulturalnost jedno od najvrednijih kulturnih nasleđa ovog grada.

Sada imamo priliku i da očuvamo nasleđe, i da ga produbimo, osnažimo i proširimo.

Interkulturalnost je otvoren prostor dijaloga, susreta i zajedničkog delovanja svih onih koji se inače retko ili nikada ne sreću: mladih i starih, ljudi različitih jezika, uverenja, identiteta, osoba sa invaliditetom, LGBTQ+ zajednice, sela i grada. Kultura našeg grada je polje otvorenih mogućnosti za razvoj, a podržavanje i adekvatno vrednovanje interkulturalnosti doprineće pospešivanju dostupnosti kulturnih sadržaja za sve, što bi se odrazilo na osnaživanje čitave zajednice naših sugrađana.

Upravo kroz umetnost i zajedničko stvaranje, Subotica može postati živo svedočanstvo o snazi razlika koje povezuju a ne razdvajaju.

Spisak potpisnika:

Klara i Rosa, Subotica

Centar lokalne demokratije, Subotica

Volonterski centar Vojvodine (kancelarija u Subotici)

Podružnica novosadskog Udruženja “Ženske studije i istraživanja” u Subotici

ETNOLIFE, Subotica

Udruženje luventus Ventus, Subotica

Inovativna mreža, Subotica

Edukativna kuća, Subotica

Udruženje Zajedno, Subotica

Udruženje građana Edukativni centar Roma

Centar za zaštitu i pomoć tražiocima azila (APC), Beograd

Lokalna inicijativa za избеглице, Subotica

NYÁRI MOZI Színházi Közösség, Pozorišno Udruženje "Letnji Bioskop", Subotica